

УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ПОВЕДІНКОЮ В ЕПОХУ КРИПТОВАЛЮТ: РИЗИК, СПЕКУЛЯЦІЯ ЧИ СТРАТЕГІЧНА ІННОВАЦІЯ

Бабенко К. В.

*здобувачка 2 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 073 – Менеджмент
Міжнародний гуманітарний університет
м. Одеса, Україна*

Горбаньова В. О.

*стариша викладачка кафедри менеджменту
Міжнародний гуманітарний університет
м. Одеса, Україна*

Зростання популярності криптовалют, зокрема Bitcoin, Ethereum та інших цифрових активів, привертає увагу як приватних, так і інституційних інвесторів [9, с. 3]. Інвестори стикаються з новими викликами – високою волатильністю, відсутністю регулювання, інформаційною асиметрією. У цьому контексті вивчення управління інвестиційною поведінкою є вкрай актуальним для формування ефективних стратегій поведінки на нових ринках. Інвестиційна поведінка є складним явищем, що формується під впливом психологічних, соціальних та економічних чинників. Інвестори демонструють різні стилі поведінки залежно від рівня ризикотолерантності, інформаційної обізнаності та доступу до технологій [5, с. 17]. Деякі з них ухвалюють обережні, зважені рішення, інші ж керуються емоціями або моментом. В епоху цифрових технологій цей розрив посилюється: активні користувачі інтернету та мобільних додатків мають доступ до біржових даних у реальному часі, що спонукає до імпульсивної поведінки. Поведінкові фінанси пояснюють ірраціональні дії на ринку криптовалют, зокрема «страх упустити вигоду» (FOMO), що змушує інвесторів купувати активи на піку ринку, побоюючись упустити потенційний прибуток [7, с. 21]. Також до психологічних факторів належать стадний інстинкт, надмірна впевненість у власній інтуїції та недооцінка ймовірності втрат.

У більшості випадків криптовалюти використовуються як інструмент спекуляції, а не як довгострокова інвестиція [6, с. 45]. Це зумовлено високою волатильністю цифрових активів: курси основних криптовалют можуть змінюватися на десятки відсотків протягом одного дня. Через

відсутність гарантованої дохідності та нестабільність курсу, інвестори частіше використовують криптоактиви для отримання короткострокового прибутку, а не для стратегічного накопичення капіталу. Висока волатильність та невизначеність регуляторної бази створюють середовище для короткострокових операцій з високим ризиком. Більшість урядів світу ще не виробили єдиного підходу до правового статусу криптовалют, що ускладнює їх інтеграцію в традиційні фінансові ринки та підсилює ризиковий характер таких інвестицій.

Інвестування у криптовалюту пов'язане з рядом ризиків, які можна класифікувати на фінансові, технологічні та правові. Фінансові ризики включають нестабільність курсу, відсутність гарантій доходності, схильність до раптових обвалів та залежність від ринкових настроїв. Технологічні ризики охоплюють атаки на біржі, зломи криптогаманців, втрату ключів доступу до гаманців, а також залежність від цифрової інфраструктури. Правові ризики пов'язані з відсутністю правового захисту в більшості юрисдикцій, неоднозначною податковою політикою та можливою криміналізацією обігу криптоактивів у деяких країнах [3, с. 9]. Водночас криптовалюти розглядаються не лише як об'єкт для спекуляцій, а й як інструмент цифрової трансформації фінансового сектору. В умовах діджиталізації криптовалюти поступово інтегруються в традиційну фінансову систему, зокрема через запуск біржових фондів (ETF), легалізацію крипторгівлі в окремих державах та експерименти з цифровими валютами центральних банків (CBDC) [2, с. 11]. Крім того, блокчейн – як технологічна основа криптовалют – дедалі активніше використовується у сфері логістики, кібербезпеки, обліку та документообігу. Завдяки прозорості та неможливості зміни записів, блокчейн здобуває визнання як надійний інструмент корпоративного управління.

Для ефективного управління інвестиційною поведінкою у сфері криптовалют необхідно застосовувати комплексний підхід. Перш за все, йдеться про розробку диверсифікованого портфеля, що включає криптовалюти в межах допустимого ризику – як правило, не більше 10–15% від загального капіталу [4, с. 33]. Це дозволяє збалансувати потенційний прибуток і можливі втрати. Окрім того, інвестори повинні активно використовувати фундаментальний і технічний аналіз для оцінки ринку. Фундаментальний аналіз дозволяє оцінити перспективність проєкту або монети, а технічний – виявити точки входу та виходу на основі графічних моделей. Застосування штучного інтелекту та алгоритмів машинного навчання для прогнозування ринкових змін також набуває популярності серед професійних трейдерів [8, с. 6].

Криптовалюти у сучасних умовах виступають як багатогранний інструмент: з одного боку – це спекулятивний актив з високими ризиками,

з іншого – інноваційне фінансове рішення, що відкриває нові можливості. Управління інвестиційною поведінкою в цьому сегменті вимагає не лише фінансової грамотності, а й глибокого розуміння психологічних, технологічних та правових аспектів. Рішення інвестора мають ґрунтуватися на ретельному аналізі ринку, усвідомленні власної стратегії та здатності адаптуватися до швидкоплинних змін. Успішна інвестиційна діяльність із криптовалютами передбачає поєднання гнучкості мислення, технічної підготовленості та довгострокового бачення. Тому розвиток компетенцій у сфері цифрових активів є необхідною умовою для прийняття зважених та ефективних фінансових рішень у майбутньому.

Література:

1. Боді З., Кейн А., Маркус А. Інвестиції : підручник / пер. з англ. Нью-Йорк : Макгроу-Гілл, 2020.
2. Делойт. Майбутнє цифрових активів. 2023.
3. Кахнеман Д. Мислення швидко й повільно / пер. з англ. Нью-Йорк : Фаррар, Страус і Жиру, 2011.
4. Кругман П. Криптовалюта: зростання цифрового ризику. *Журнал економіки NYT*. 2021.
5. Накатомо С. Біткоїн: однорангова електронна грошова система. 2008.
6. Слав'юк Р. А. Інвестиційна діяльність: управління та оцінка ризиків : навч. посіб. Київ : Знання, 2022. 314 с.
7. Світлична Н. П. Фінансові інновації в епоху цифровізації. *Економіка і суспільство*. 2023. № 3. С. 3–11.
8. Шевчук А. В. Поведінкові фінанси: теорія і практика : навч. посіб. Львів : Українська академія друкарства, 2020. 272 с.
9. Тапскотт Д., Тапскотт А. Революція блокчейну: як технологія змінює гроші, бізнес і світ / пер. з англ. Лондон : Пінгвін, 2016.